

Samenwerking tussen groene boa's van de Stichting Groennetwerk en vrijwilligers van natuurorganisaties in de pilot Natuurhulp

Stichting VeldOnderzoek Flora en Fauna (VOFF), Stichting Groennetwerk en de Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming hebben de handen ineengeslagen om elkaars kennis, kunde en mogelijkheden te versterken en daarmee de naleving van de groene regelgeving te bevorderen en de natuur te beschermen.

Er zijn ongeveer 17.000 inventariserende veldwaarnemers in Nederland, die aangesloten zijn bij particuliere gegevensverzamelende organisaties (georganiseerd in Soortenbescherming Nederland en de VOFF). Denk onder andere aan SOVON (vogels), Vlinderstichting, RAVON (slangen, amfibieën, vissen). De natuurorganisaties hebben geconstateerd dat de kennis van de natuur toeneemt, maar de biodiversiteit drastisch afneemt. De veldwaarnemers (allen vrijwilliger) beschikken over kennis van de soorten en zij lopen dagelijks in het veld. Zij horen en zien daarbij veel meer, mogelijk ook situaties die niet kloppen, waarbij mogelijk regelgeving wordt overtreden en schade aan de natuur wordt toegebracht.

Dit vrijwilligerskorps is een bron van informatie voor de handhaving. De Stichting Groennetwerk is een samenwerkingsverband tussen de politieregio Noord- en Oost-Gelderland (thans: Nationale Politie), de Koninklijke Marechaussee in Havelte en Apeldoorn, de groene buitengewoon opsporingsambtenaren (afgekort boa's)

Er zijn ongeveer 17.000 inventariserende veldwaarnemers in Nederland.

en flora- en faunabeheerders van onder andere Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Geldersch Landschap. Ook zijn hierbij de provincies Gelderland en Flevoland en de gemeenten en particuliere terreineigenaren in dit deel van Gelderland aangesloten. Het netwerk beslaat de regio's Noord-Veluwe, Apeldoorn en de Achterhoek.

De Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming (PDM) beoogt dieren en milieu te beschermen tegen elke gedraging die in strijd is met regelgeving en de aandacht daarvoor van handhavingsambtenaren (inclusief de politie) te verstevigen. De leden van de vereniging bestaan voor een belangrijk deel uit (groene) boa's.

PDM kent de wegen naar de handhaving en kan haar leden bereiken via Facebook, Twitter, website en het blad Dier & Milieu. De politie en overige handhavingspartners hebben informatie nodig om zaken aan te pakken. Kortom: een goede match.

Gemeenschappelijk belang en verwachtingenmanagement

De extra ogen en oren van de veldwaarnemers komen toezichthouders en

De natuurorganisaties hebben geconstateerd dat de kennis van de natuur toeneemt, maar de biodiversiteit drastisch afneemt. (foto: archief)

handhavers/boa's heel goed van pas. Zeker nu vooral in het buitengebied de handhavingscapaciteit afneemt. Dat betekent wel dat er iets georganiseerd moet worden. De natuurorganisaties en de (groene) handhavende instanties hebben een gemeenschappelijk belang, namelijk dat het goed gaat met de natuur in ons land. Vrijwilligers willen wel meewerken, maar ze doen dat niet voor niets. Dat betekent niet dat er voor betaald moet worden, maar er moet wel iets gebeuren met hun meldingen en de handhaving wil natuurlijk graag datgene gemeld hebben waar men iets mee kan. Hoewel er een gemeenschappelijk belang is, betekent dat niet per definitie dat men elkaar ook direct begrijpt. Er zal over en weer begrip moeten ontstaan en vertrouwen moeten worden opgebouwd. Met name dat laatste is belangrijk en verdient veel aandacht, want tot nu toe hebben 'natuurmensen' niet veel vertrouwen in de overheid. Het idee bestaat dat economische belangen altijd voor ecologische belangen gaan en dat de overheid, als er wat mis gaat, niet voldoende optreedt. Voor een deel is dat ook zo, maar voor een deel heeft het te maken met het niet kunnen optreden door bijvoorbeeld onvoldoende bewijs voor een overtreding. Beide kanten zullen hun best moeten doen om uit te leggen wat men van elkaar kan en mag verwachten. Dat moet een realistisch beeld zijn en er moeten geen toezeggingen worden gedaan, die niet haalbaar zijn.

Ook gedumpt afval wordt vaak aangetroffen.

Omvang van de pilot

Besloten is om gedurende een periode van vier maanden (van eind januari tot 1 juni 2014) in een regio van de Stichting, te weten Noord-Veluwe – een gebied met negen gemeenten – aan de slag te gaan. Er is een meldformulier opgesteld dat digitaal verzonden kon worden naar een speciaal emailadres en een stapenschema voor de te volgen procedure. Tijdens de startbijeenkomst is uitgelegd wat de bedoeling was en waar men op moet letten. De meldingen kunnen naast overtreding van de groene regelgeving (vooral Flora- en faunawet) ook betrekking hebben op overtredingen van grijze regelgeving (bijv. Ontgrondingenwet) of regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening (bijv. bestemmingsplannen). Aan de vrijwilligers is gevraagd 'verdachte situaties' te melden, omdat van hen niet verwacht mag worden dat ze weten wanneer een regel is overtreden. Gerrit Hobbink heeft de taak van coördinator op zich genomen. Hij beoordeelde zo spoedig mogelijk na binnenkomst van de melding of er voldoende informatie beschikbaar was om iemand vanuit het Groennetwerk de melding nader te laten onderzoeken of dat er nog aanvullende informatie van de melder nodig was. Na afhandeling van de melding is de melder zo snel mogelijk op de hoogte gesteld van hetgeen met de melding is gedaan. Na het oplossen van een paar technische aanlooppunten en kleine aanpassingen van het formulier kwamen de meldingen binnen.

Resultaten per 1 juni 2014

Per 1 juni 2014 bedroeg het aantal meldingen zestien. Een van de vrijwilligers heeft na afloop van de pilotperiode een

verslag gemaakt van elf constateringen die hij gedurende de pilotperiode heeft waargenomen, maar niet heeft gemeld. In totaal zijn er dus zevententwintig meldingen van voornamelijk drie vrijwilligers binnengekomen. In totaal waren negen vrijwilligers bereid aan de pilot mee te doen. De zes vrijwilligers die niet hebben gemeld gaven de volgende redenen op:

- ze zijn geen verdachte situaties tegengekomen
- ze hebben zelf de inschatting gemaakt dat er onvoldoende informatie beschikbaar was om (succesvol) te melden
- de situatie was al opgelost (bijv. gedumpt afval)
- de situatie was al op een andere manier doorgegeven.
- Al de gemelde situaties zijn toegevoegd aan het digitale (boa registratie) systeem dat de boa's van Stichting Groennetwerk gebruiken om al hun constateringen te delen. De grote winst daarvan is dat op deze manier een beter inzicht ontstaat van de zaken die zich in het buitengebied aandienen. Bij een teruglopend aantal groene boa's in het veld is dat een belangrijk gegeven. Immers wanneer bij gebrek aan boa's er ook geen misstanden meer worden geconstateerd en vastgesteld, roept dat ten onrechte een beeld op alsof het met die druk op de natuur wel mee zal vallen. U als lezer van PDM weet natuurlijk wel beter, maar de gemiddelde leek of bestuurder wordt op deze manier op het verkeerde been gezet.

Ervaringen/geleerde lessen

Tijdens de eindevaluatie is naar aanleiding van een aantal praktijksituaties besproken of het zinvol is om ze te melden:

- Gedumpt afval: ook al blijkt het later opgeruimd en/of is er geen daderindicatie, dan is het toch goed om te melden. Het levert informatie die van belang is om te bepalen hoeveel en hoe vaak er gedumpt wordt en het kan de gemeente helpen bij het nemen van (fysieke) maatregelen om dumping tegen te gaan.
- Ophogen van grond: de ophoging zelf kan legaal zijn (in dit geval was dat ook zo), maar het is belangrijk om te weten waar de grond vandaan komt, zodat de kwaliteit van de grond gecontroleerd kan worden.
- Ook al benut de vrijwilliger zijn eigen korte lijnen (contactpersonen) om verdachte situaties te melden, dan is het toch van belang om te melden. Door bundeling van informatie kan een beeld worden verkregen dat nuttig kan zijn om bijvoorbeeld aandacht te vragen voor bepaalde problematiek of om prioriteiten te stellen.
- Ook Defensie dient zich aan de wet te houden, bijv. helikopters die laag boven natuurgebieden vliegen. Dat mag slechts in bepaalde situaties.
- Weilandten die ondergespoten worden met gewasbeschermingsmiddelen: prioriteit van de NVWA!
- Dassenburcht niet gezien? Mogelijk terecht, maar als er een 'over het hoofd' is gezien, is een melding naar het netwerk van Groene Bureaus heel pijnlijk voor het betrokken groene bureau dat de inventarisatie heeft uitgevoerd.
- Merken in bomen om de as van een overledene te markeren: gebeurt steeds meer in het bos, vanwege de te geringe capaciteit van legale strooivelden. Tegen de as kan of wil je weinig beginnen; de

